

Håndakt

Arrangement: Teknisk gennemgang af væsentlige konventioner på udlændingeområdet
Hvornår: 18. juni 2024

**Udlændinge- og
Integrationsministeriet**

Indfødsretskontorets oplæg til brug for teknisk gennemgang af væsentlige konventioner på udlændingeområdet

1. [Indledning]

De væsentligste internationale konventioner på indfødsretsområdet er

- statsborgerretskonventionen [Europarådets konvention fra 1996 om statsborgerret],
- statsløsekonventionen [FN's konvention om begrænsning af statsløshed] og
- handicapkonventionen [FN's handicapkonvention]

2. [Statsborgerretskonventionen]

Statsborgerretskonventionen opstiller en række grundlæggende principper for de kontraherende staters regler om statsborgerskab. Bl.a. fastslår konventionen, at enhver har ret til et statsborgerskab, at statsløshed skal undgås, og at ingen kan fratages statsborgerskab på et vilkårligt grundlag.

Derudover indeholder konventionen et diskriminationsforbud, der medfører, at statsborgerskabslovgivningen ikke må indeholde forskelle eller omfatte praksis, der indebærer usaglig forskelsbehandling [forskelsbehandling på grund af køn, religion, race, hudfarve, national eller etnisk oprindelse].

27. maj 2024

Udlændinge- og
Integrationsministeriet

Indfødsret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Tel. 6198 4000
Mail uim@uim.dk
Web www.uim.dk

CVR-nr. 36977191

Sags nr. 2024 - 7596
Akt-id 2717031

Konventionen sætter dermed den overordnede ramme for, hvordan nationale regler kan indrettes både i forhold til tildeling og fratagelse af statsborgerskab.

2.1. [Tildeling af statsborgerskab]

Tildeling af statsborgerskab er som hovedregel et nationalt anliggende, og der er efter statsborgerretskonventionen vide rammer for at opstille betingelser for naturalisation.

Konventionen indeholder dog enkelte konkrete og generelle forpligtelser i forhold til de betingelser, der kan stilles forud for naturalisation.

Derudover indeholder konventionen en generel forpligtelse til at sikre en lettere adgang til statsborgerskab for visse persongrupper. Det drejer sig bl.a. om:

- statsløse og flygtninge med fast og lovligt ophold,
- personer, der er gift med en af landets statsborgere, og
- personer, der er født i landet.

Statsborgerretskonventionen indeholder også en forpligtelse til at sikre, at børn, der er født statsløse i en kontraherende stat, kan opnå statsborgerskab enten ved fødslen, i henhold til lov eller efter ansøgning.

Konventionen oplister *udtømmende*, hvilke betingelser der kan stilles til børn, der er født statsløse her i landet, og som ansøger om statsborgerskab inden det fyldte 18. år.

Forpligtelsen i forhold til statsløse børn skal ses i sammenhæng med børnekonventionen, der siger, at et barn skal have ret til at opnå et statsborgerskab fra fødslen.

2.2. [Fortabelse/fratagelse af statsborgerskab]

Et af de grundlæggende principper i statsborgerretskonventionen er som nævnt, at ingen kan fratages statsborgerskabet på vilkårligt grundlag.

Det er udtømmende fastsat i konventionen, i hvilke situationer en stats lovgivning må indeholde regler om fortabelse og fratagelse af statsborgerskab.

Derudover er det fastsat, at fortabelse (fratagelse) af statsborgerskab ikke må føre til statsløshed, medmindre statsborgerskabet er opnået ved svig.

Det betyder, at der er faste rammer for regler om fortabelse og fratagelse af statsborgerskab.

En af de situationer, hvor der efter konventionen kan indføres regler om fratagelse af statsborgerskab, er i tilfælde, hvor statsborgerskabet er opnået på baggrund af svig. Det gælder som nævnt også, selv om den pågældende derved bliver statsløs.

En anden situation er ved en handlemåde, der er til alvorlig skade for den kontraherende stats vitale interesser. Det gælder dog ikke, hvis den pågældende derved bliver statsløs.

Det er arten og karakteren af handlemåden, der afgør, om der er tale om *vitale interesser*. Alvorlig kriminalitet er ikke i sig selv tilstrækkeligt.

3. [Statsløsekonventionen]

I lighed med statsborgerretskonventionen forpligter statsløsekonventionen medlemsstaterne til at give statsborgerskab til statsløse personer født i landet ved fødslen, i henhold til lov eller efter ansøgning.

Statsløsekonventionen oplister *udtømmende* de betingelser, der kan stilles for, at statsløse, der er født i landet, og som ikke er omfattet af børnekonventionen, kan opnå statsborgerskab.

Der kan stilles krav om en eller flere af følgende betingelser:

- At en ansøgning om statsborgerskab kan indgives senest ved det fyldte 18. og ophørende tidligst ved det 21. år,
- At ansøgeren har haft fast bopæl i landet i en nærmere angiven periode, der højst må være 5 år umiddelbart forud for ansøgningens indgivelse eller 10 år i alt (opholdskrav),
- At ansøgeren ikke er fundet skyldig i forbrydelse mod statens sikkerhed eller er blevet idømt fængselsstraf på fem år eller derover for en strafbar handling, og
- At ansøgeren altid har været statsløs

I en dansk kontekst betyder det i praksis, at personer, der kan få statsborgerskab efter statsløsekonventionen, er personer, der er født statsløse her i landet (som altid har været statsløse), og som indgiver ansøgning mellem det fyldte 18. og 21. år.

Der stilles derudover et krav om, at ansøgeren har haft fast bopæl i 5 år forud for ansøgningens indgivelse eller 8 år i alt, og at ansøgeren aktuelt har bopæl i Danmark.

Og der stilles krav om, at ansøgeren ikke er fundet skyldig i forbrydelse mod statens sikkerhed eller er blevet idømt fængselsstraf på fem år eller derover for en strafbar handling, og

Statsløsekonventionen indeholder desuden – i lighed med statsborgerretskonventionen – en bestemmelse om, at ingen kan fratages statsborgerskabet, hvis fratagelsen medfører statsløshed. Der gælder dog også her en undtagelse i det tilfælde, statsborgerskabet er opnået på baggrund af svig.

4. Handicapkonventionen

En sidste konvention, der har betydning for indfødsretsområdet er handicapkonventionen. [Danmark ratificerede handicapkonventionen i juli 2009].

Handicap skal i denne sammenhæng forstås som langvarig fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse.

Handicapkonventionen forbyder enhver form for diskrimination af handicappede personer og indeholder en forpligtelse til at stille handicappede personer på lige fod med andre ikke-handicappede ansøgere.

Det betyder i relation til at opnå statsborgerskab, at hvis betingelserne for at opnå statsborgerskab sammenholdt med den enkeltes handicap udgør en barriere for, at den pågældende kan erhverve statsborgerskab, vil vedkommende efter handicapkonventionen have krav på at blive stillet på lige fod med andre, der ikke har et handicap.

En sådan ligestilling kan f.eks. bestå i at lade ansøgeren benytte hjælpemidler i forbindelse med danskprøven eller indfødsretsprøven og ved at lade prøven afvikle på særlige vilkår.

Såfremt ligestillingen ikke kan opnås ved en sådan tilpasning, skal ligestillingen bestå i, at der gives dispensation for opfyldelsen af den eller de indfødsretsbetainger, som ansøgerens handicap udgør en barriere i forhold til.

4.1. Såkaldte sygdomssager

I sager om indfødsret ved naturalisation er det Folketingets Indfødsretsudvalg, der kan meddele dispensation.

Betingelserne for at forelægge en såkaldt sygdomssag for Indfødsretsudvalget fremgår af cirkulæreskrivelsen om naturalisation og er udarbejdet i lyset af handicapkonventionen.

Om en ansøger skal meddeles dispensation på baggrund af handicapkonventionen, vil altid bero på en konkret og individuel vurdering af ansøgerens forhold, som foretages af Indfødsretsudvalget.

Indfødsretsudvalget (Folketinget) forudsættes at efterleve Danmarks internationale forpligtelser, herunder handicapkonventionen, i forbindelse med meddelelse af dansk statsborgerskab. Det fremgår af en dom fra Højesteret fra 2013.